

אופציות המשא ומתן

הנה תחום שפורח במשבר הכלכלי: הגישור. כרבע מהמשפחות מתפרקות, ולמי יש כסף להשקיע בעורך דין טוב. המגשרת שרה כץ טיפלה במאות משפחות והביאה 90 אחוז מהן להסכם. עם זאת ספרה היא מודה שזוגות רבים מונעים מנקמנות ומוכנים לאבד את רכושם כדי להביס את הצד השני

אורית רונאל

רך דין, הוא מיד מגיש תביעה שמסלימה את האווירה כל כך, שהסיכוי לעשות את זה בהסכמה פוחת בעשרות אחוזים. תביעה בדרך כלל כוללת השמעות של הצד השני, כי עורך הדין צריך להראות שהלקוח שלו הוא הצדיק והשני הוא מגוול. שמעתי כבר על עורך דין שיעץ לאישה למשל לעשות פיפי במיטה או לצלם את האבא עם הבן באמבטיה כדי לאיים עליו. אסור לשכוח שהאינטרס של הלקוח הוא לא למוטט את הצד השני, כי בדרך כלל יש ילדים, ואם אישה, למשל, משאירה את הגבר כשרק הבגדים לעורו, היא הופכת אותו לגבר חלש, שלא יכול לארח את הילדים ולא יכול לתת להם דוגמת אב חיונית".

כך היא מגשרת שמחזיקה בשני כובעים - עורכת דין ועובדת סוציאלית, ולכן הגישור שהיא מציעה כולל ממד טיפולי. מעבר לפתרון הגמיש שמציע התהליך, אחד היתרונות שבגישור הוא פשוט חיטוכן כספי, שכן התשלום נעשה עבור הפגישות ועבור ניסוח ההסכם בלבד, להבדיל מפרוצדורות של בית משפט שעלולות להסתכם באלפי שקלים. יחד עם זאת, לדעתה של כץ מצוקה כספית היא לא דווקא טריגר לפנייה לתהליך של גישור: "ראיתי כבר מספיק בני זוג שכלכלית נמצאים במצב מאוד לא טוב, ויחד עם זאת יעשו הכול כדי להשיג את עורך הדין היקר ביותר אם הם מבקשים לנקום בכך זוג. במקרים כאלה אנשים ממשכנים

הצדדים להסכמה, אלא להיות אחראית לכך שהתהליך והתוצאה הסופית יהיו הוגנים, גם אם זה אומר הרבה פעמים להגן על הצד החלש. היה לי מקרה, למשל, שהגיע אליי זוג שרצה להתחתן לאחר שהתגרש זה מזה בעבר. הבעל ביקש ממני לגבש הסכם שבו כל הזכויות במקרה של גירושים יעברו אליו, כולל הדידה שעליה לקח משכנתה שתשולם על ידי שני בני הזוג. שאלתי את האישה אם היא מסכימה והיא אמרה שכן, שאחרי הגירושים הקורמים היא עברה לגור אצל אמה שלה והיה לה שם איום ונורא, אז מבחינתה לחזור אליו גם בתנאים כאלה זה עדיף. יעצתי לה שתנסה לשמור לעצמה זכויות כלשהן, אבל הבעל סירב ופוצץ את הפגישה. ראיתי גם מקרים הפוכים, שנשים השתמשו בילדים כדי להתנקם בגבר. הייתה אצלי אישה אדומת שחייתה מאוד פגועה מה בעל שהתאהב במישהו אחרת, ולמרות שהוא היה אבא נהדר היא לא הסכימה שהבנות שלהם יישנו אצלו, מתוך רגש של נקמה. הרגשתי שזה לא הוגן, כי קשר טוב עם האב זה אינטרס גם של הבנות, אבל היה חשוב להציג לו את האלטרנטיבה - אם הוא היה מחליט להילחם, הילדות היו עוברות תהליך לא פשוט של תחקור על ידי פקיד סעד. תפקידי הוא גם לשמש פה לילדים".

ועורכי דין מסלימים את המצב?
"לא כולם. יש רבים וטובים שהם בעלי מצפון, אבל בהרבה מקרים כשאת באה לער

עננה כנדה רובצת על כל זוג בדרך לחופה. כרבע מהם יגמרו עם תיק גירושים ויתישו את עצמם בקטטות משפטיות שיעלו להם הון. "ההבדלים המהותיים בין גישור לבין בית משפט הם שהזוג חוסך הרבה מאוד זמן וכסף על עורכי הדין, ושהפתרון שמוצע למשפחה הרבה יותר גמיש", מסבירה שרה כץ, עורכת דין ועובדת סוציאלית, מראשוני המגשרים בתחום המשפחה, שכתבה את הספר "גשר על חיים סוערים" (הוצאת כתר). "כשאתה בא לבית משפט, שופט מקבל את הנתונים ופוסק לפי החוקים: למשל, למכור את הדיי רה ולהחלק חצי חצי, או עניין המשמורת - החוק הוא אחיד לכולם. במקרים רבים החוק לא מתאים לכולם ולא תמיד צודק, כי מדובר במשפחה שלמה עם צרכים שונים. אבל כשהבעל מבין שטובת הילדים זה להישאר באותו בית ומוכן לתת אותו לאישה, זו גמישות שלא קיימת בבית משפט אלא רק בגישור".

תחום הגישור לגירושים נולד בארצות הברית והגיע לישראל לקראת סוף שנות ה-90. מאז יותר ויותר זוגות פונים לצד שלישי נייטרלי שמסייע להם להגיע להסדר מתאים בלי להצטרף להתאיים אותו לחוק או לתקדימי בית המשפט.

מהו היתרון שלך כמגשרת?
"התפקיד שלי הוא לא רק להביא את שני

"יש נשים שהציפייה שלהן זה שאם הן מתגרשות, החיים שלהן יישארו אותו הדבר רק בלי הגבר. אני אומרת להן שגם הוא צריך להמשיך לחיות כמו בן אדם ואי אפשר שאת תישארי כמו שאת והוא ייצא רק עם הבגדים"

אני משכנעת אותו ללכת לטיפול. מה המטעות הכי נפוצה אצל בני זוג? יש נשים שהציפייה שלהן זה שאם הן מתגרשות, החיים שלהן יישארו אותו הדבר רק בלי הגבר, שהן יישארו בדירה ושרמת החיים שלהן תישאר כמו שהיא, והגבר רק יראה את הילדים אחר הצהריים ויהיה הבייביסיטר שלהן. אני אומרת להן שגם הוא צריך להמשיך לחיות כמו בן אדם אחר כך. אי אפשר שאת תישארי כמו שאת והוא ייצא עם הבגדים שלעורו וילך. ומצד הגברים - הרצון להעניש את האישה, לרצות שהאישה תחווה קשיים כלכליים כדי להעריך אותם.

מה הסיבה הכי רווחת לגירושים? "ניתוק והרגשה של ברירות בקשר. כשאתה בא הביתה ואין לך חבר, אין לך אווון קשבת".

לא בנידות? "מה שמביא לפיצוץ זה הגילוי של הבגידה, אבל כשאתה מרגיש שאין לך שותף בבית, זו הסיבה העיקרית לבגידה".

לא חוסכים עם הזמן לחיות קצת ציניים כלפי מוסד הנישואים?

"האמת שבמידה מסוימת כן. יש לי ילד בן 21 שמאוד שמח שהספר יצא, וכשהוא הגיע הוא אמר לי: אולי אני אקרא אותו? אמרתי לו, עידו, תחכה קצת, אתה עוד לא התחתנת, אתה עדיין צריך להישאר אופטימי".

כספים או שיש לו חשבון בחו"ל, אין לך מה לכוף לגישור.

מה קורה כשאת מגלה סודות של בן זוג מסוים במהלך גישור?

"אסור לי בשום אופן להעביר מידע שקיבלתי מאחד הצדדים אם הוא ביקש שלא אגלה. אם מדובר בהעלמות של הכנסות אני מפסיקה את הגישור, כי זה לא הוגן כלפי בן הזוג השני, אבל היו לי המון מקרים שנודע לי על בגידות ובפירוש שמרתי את הסוד. היה לי מקרה שבו גבר מסוים עבד בחו"ל ושם היתה לו כת זוג קבועה. זה נודע לי במהלך הגישור, אבל לא יכולתי לומר דבר על זה לאישה".

כך עוסקת בתחום כבר למעלה מ-12 שנה, ובמהלכן פגשה מאות משפחות שעמרו על סף פירוק. 90 אחוז מהן היא הצליחה להביא להסכם (מכלל המשפחות שלא פנו קודם לבית המשפט), וכ-15 אחוז, לדבריה, היא אף הצליחה להחזיר לחיות יחד, משהו שהיא רואה בו חלק מתפקידה.

"הרבה פעמים הפנייה לעורך דין או מגשר היא בסך הכול קריאה לעזרה", היא אומרת, "הכרתי המון אנשים שרק שמעו 'טיפול זוגי' ונכנסו ללחץ. הם מוכנים לעשות הכול רק לא לשבת אצל מטפל, והרבה פעמים כשאני נפגשת לבד עם סרבן הטיפול, בדרך כלל הגבר,

הכול, לוקחים הלוואות ומגייסים כסף ובלבד לצאת כשירים על העליונה".

מה החסרונות של גישור?

"הסכנה בגישור היא שאחד מבני הזוג ינצל לרעה את התהליך כדי להזיק לצד השני, כמו אנשים שמגיעים לתהליך של גישור רק כדי לאסוף מידע לגבי הצד השני או כדי למשוך זמן. לפני זמן לא רב הגיע אליי זוג שרצה להסדיר עניין של מזונות, הסדרי ראייה ובריכת אבחות. מדובר בעולה חדשה מצרפת, בת 40, שהכירה בארץ בחור חזק ונכנסה ממנו להיריון לא מתוכנן. הגבר לא היה שותף להחלטה שלה ללדת, הוא התכחש בהתחלה לילד ולא נרשם כאבי התינוק בתעודת הזהות. מאוחר יותר הוא הסכים לשלם מזונות, אבל התנה את זה בכך שהאישה תתחייב לא לחזור למשפחה בצרפת עם הילד. היא כנראה נבהלה מהתנאי וברחה עם הילד לצרפת, והוא נשאר בארץ ללא הוכחה שהוא האב. הגישור בעצם חשף את הכוונה של האבא, והיא מיהרה לצאת מהארץ כדי לא להסתכן בכך שהוא יוציא נגדה צו עיכוב יציאה מהארץ".

מתי לא יבול להתקיים הליך הגישור? "כשיש אלימות מיילולית, פיזית או כספית בין בני הזוג לא נכון לעשות גישור, כיוון שלאדם המאיים אין באמת רצון חופשי. מעבר לכך גישור מבוסס על אמון בסיסי בין בני הזוג, למשל שאין העלמות של הכנסות. אם אתה חושב שבן הזוג העלים

